

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Донецький національний університет економіки і торгівлі
імені Михайла Туган-Барановського

ЗАТВЕРДЖЕНО

на засіданні кафедри технологій в
ресторанному господарстві, готельно-
ресторанної справи та підприємництва
Протокол №15 від 22.06.2021 р.
Завідувач кафедри

О.А. Ніколайчук

РОБОЧА ПРОГРАМА ДИСЦИПЛІНИ
«ЕКОНОМІКА ПІДПРИЄМСТВА»

Ступінь: бакалавр

Кількість кредитів ECTS 5

Розробник: Ніколайчук О.А.,
к.е.н., доц.

1. Опис дисципліни

Найменування показників	Характеристика дисципліни
Обов'язкова (для студентів спеціальності "назва спеціальності") / вибіркова дисципліна	Обов'язкова для ЗВО спеціальностей 051 «Економіка», 071 «Облік і оподаткування», 072 «Фінанси, банківська справа», 073 «Менеджмент», 075 «Маркетинг», 076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність», 181 «Харчові технології», 241 «Готельно-ресторанна справа»
Семестр (осінній / весняний)	весняний
Кількість кредитів	5
Загальна кількість годин	150
Кількість змістових модулів	2
Лекції, годин	32/8
Практичні / семінарські, годин	32/8
Лабораторні, годин	-
Самостійна робота, годин	86/134
Тижневих годин для денної форми навчання:	
аудиторних	4
самостійної роботи студента	5
Вид контролю	екзамен

2. Програма дисципліни

Мета: формування системи теоретичних знань з основ механізму функціонування підприємства та набуття практичних навичок їх застосування в професійній діяльності.

Предмет дисципліни: закономірності функціонування і розвитку підприємства.

Завдання дисципліни полягає в теоретичній і практичній підготовці здобувачів ВО щодо організації господарської діяльності підприємств; формування **вмінь та навичок:** використання та дотримання нормативно-правових засад регулювання діяльності підприємства; конструювання відповідної організаційної структури та структури управління підприємством; аналізу ефективного формування та використання активів (основних засобів, оборотних коштів, нематеріальних активів) підприємства, персоналу, техніко-технологічної бази та виробничої потужності, інвестиційних ресурсів, інноваційної діяльності, організації виробничо-комерційної діяльності; здійснення планування та прогнозування діяльності підприємства; оцінки якості товарів і послуг; застосування методики формування витрат підприємства, калькулювання собівартості продукції/робіт/послуг та аналізу витрат підприємства; вибору стратегії ціноутворення та визначення цін на продукцію підприємства; оцінки фінансового стану, рівня економічної безпеки та визначення ймовірності банкрутства підприємства; проведення комплексних економічних розрахунків для обґрунтування відповідних управлінських рішень та виявлення резервів підвищення ефективності господарської діяльності підприємств.

Зміст дисципліни розкривається в темах:

- Тема 1. Підприємство та середовище функціонування підприємства
- Тема 2. Структура та управління підприємством
- Тема 3. Основні засоби підприємства
- Тема 4. Оборотні активи підприємства
- Тема 5. Нематеріальні ресурси та активи
- Тема 6. Персонал підприємства, продуктивність та оплата праці
- Тема 7. Інвестиційні ресурси підприємства
- Тема 8. Інноваційна діяльність
- Тема 9. Техніко-технологічна база та виробнича потужність підприємства
- Тема 10. Прогнозування та планування діяльності підприємства
- Тема 11. Виробництво та якість продукції
- Тема 12. Витрати та ціноутворення на підприємстві
- Тема 13. Фінансово-економічні результати й ефективність діяльності підприємства
- Тема 14. Економічна безпека та антикризова діяльність

Опанування дисципліни дозволяє забезпечити:

1) формування:

- **загальних програмних компетентностей:**
  - здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями;
  - здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу;
  - здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях;
  - здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел;
  - здатність виявляти ініціативу та підприємливість;
  - прагнення до збереження навколишнього середовища;
  - здатність приймати обґрунтовані рішення
  - здатність працювати в команді, навички міжособистісної взаємодії;
  - здатність працювати автономно;
  - здатність бути критичним та самокритичним;
  - здатність проведення досліджень на відповідному рівні;
  - здатність діяти соціально відповідально та свідомо;
- **фахових програмних компетентностей:**
  - здатність виявляти знання та розуміння основ функціонування сучасної економіки на мікрорівні;
  - здатність здійснювати професійну діяльність у відповідності з чинними нормативними та правовими актами;
  - здатність пояснювати економічні та соціальні процеси і явища на основі теоретичних моделей, аналізувати і змістовно інтерпретувати отримані результати;
  - здатність застосовувати економіко-математичні методи та моделі для вирішення економічних задач;
  - здатність застосовувати комп'ютерні технології та програмне забезпечення з обробки даних для вирішення економічних завдань, аналізу інформації та підготовки аналітичних звітів;

здатність аналізувати та розв'язувати завдання у сфері економічних та соціально-трудо­вих відносин;

здатність використовувати сучасні джерела економічної, соціальної, управлінської, облікової інформації для складання службових документів та аналітичних звітів;

здатність проводити економічний аналіз функціонування та розвитку суб'єктів господарювання, оцінку їх конкурентоспроможності;

здатність обирати та використовувати відповідні методи, інструментарій для обґрунтування рішень щодо створення та функціонування підприємницьких структур;

здатність визначати та оцінювати характеристики товарів і послуг;

здатність до організації зовнішньоекономічної діяльності підприємницьких структур;

здатність діагностувати результати діяльності організації, зіставляти їх з факторами впливу зовнішнього та внутрішнього середовища;

здатність управляти організацією та її підрозділами;

здатність планувати діяльність організації;

здатність оцінювати виконувані роботи, забезпечувати їх якість та мотивувати персонал організації;

здатність аналізувати й структурувати проблеми організації, формувати обґрунтовані рішення;

здатність управляти підприємством, приймати рішення у господарській діяльності суб'єктів бізнесу;

здатність ініціювати концепцію розвитку бізнесу, формулювати бізнес - ідею розвитку суб'єктів бізнесу;

здатність визначати перспективи розвитку організації, здатність розуміти економічні процеси та здійснювати планування, управління і контроль діяльності суб'єктів бізнесу.

2) досягнення програмних результатів навчання:

знати, розуміти і вміти використовувати на практиці основні положення законодавства, що регламентують діяльність суб'єктів бізнесу;

використовувати базові знання з професійної діяльності й уміння критичного мислення, аналізу та синтезу в професійних цілях;

організувати пошук, самостійний відбір, якісну обробку інформації з різних джерел у професійній діяльності;

демонструвати підприємливість в різних напрямках професійної діяльності та брати відповідальність за результати;

володіти методами та інструментарієм для обґрунтування управлінських рішень щодо створення й функціонування підприємницьких структур;

оцінювати характеристики товарів і послуг за допомогою сучасних методів;

використовувати професійну аргументацію для донесення інформації, ідей, проблем та способів їх вирішення до фахівців і нефахівців у сфері економічної діяльності;

застосовувати відповідні економіко-математичні методи та моделі для вирішення економічних задач;

усвідомлювати особливості функціонування підприємств у сучасних умовах господарювання та демонструвати розуміння їх ринкового позиціонування;

проводити аналіз функціонування та розвитку суб'єктів господарювання, визначати функціональні сфери, розраховувати відповідні показники які характеризують результативність їх діяльності;

розуміти організаційно - економічний механізм управління підприємством та оцінювати ефективність прийняття рішень з використанням обліково - аналітичної інформації;

визначати напрями підвищення ефективності формування фінансових ресурсів, їх розподілу та контролю використання на рівні підприємств різних організаційно - правових форм власності;

ідентифікувати та оцінювати ризики господарської діяльності підприємств;

застосовувати знання й уміння для забезпечення ефективної організації зовнішньоекономічної діяльності підприємницьких структур з урахуванням ринкової кон'юнктури і діючих правових норм;

застосовувати набуті теоретичні знання для розв'язання практичних завдань та змістовно інтерпретувати отримані результати;

застосовувати одержані знання й уміння для ініціювання та реалізації заходів у сфері збереження навколишнього природного середовища і здійснення безпечної діяльності підприємницьких структур;

демонструвати гнучкість та адаптивність у нових ситуаціях, у роботі із новими об'єктами, та у невизначених умовах;

показувати навички самостійної роботи, демонструвати критичне, креативне, самокритичне мислення;

демонструвати здатність діяти соціально відповідально та свідомо на основі етичних принципів;

презентувати власні проекти і розробки, аргументувати свої пропозиції щодо розвитку бізнесу;

3) набуття **результатів навчання** (згідно Дублінських дескрипторів):

– **знання:**

законодавчої та нормативної бази, що регулює діяльність підприємств в Україні;

механізму та середовища функціонування підприємства;

сутністю, функціями та методами управління діяльністю підприємства;

сутності, структури, джерел формування та напрями ефективного використання активів (основних засобів, оборотних коштів, нематеріальних активів) підприємства;

особливостей здійснення інвестиційної та інноваційної діяльності підприємства;

основи організації праці, принципи мотивації трудової діяльності, форми та системи оплати праці на підприємстві;

основних положень організації, планування та прогнозування діяльності підприємства;

інструментарію щодо аналізу ефективності використання персоналу, активів (основних засобів, оборотних коштів, нематеріальних активів) підприємства, техніко-технологічної бази та виробничої потужності, інвестиційних ресурсів, інноваційної діяльності, організації виробничо-комерційної діяльності тощо;

методики формування витрат підприємства та калькулювання собівартості продукції/робіт/послуг підприємства;

сутності, видів цін та методів ціноутворення;

методичних основ аналізу фінансово-економічних результатів й ефективності діяльності підприємства;

сутності, мети, функціональних складових та організації економічної безпеки підприємства;

основ антикризової діяльності підприємства;

– **уміння/навички:**

розрізняти організаційно-правові форми підприємств та організацій, робити обґрунтований вибір напрямів діяльності та сфери бізнесу;

організовувати збір і аналізувати інформацію про фактори зовнішнього середовища, оцінювати їх вплив на діяльність підприємства;

здійснювати вибір організаційної структури та структури управління підприємством;

аналізувати ефективність використання основних засобів, оборотних активів, нематеріальних ресурсів та активів, персоналу, техніко-технологічної бази та виробничої потужності, інвестиційних ресурсів, інноваційної діяльності;

розраховувати амортизаційні відрахування основних засобів та нематеріальних активів;

здійснювати раціональну організацію оплати праці на підприємстві, здійснювати вибір форм і систем оплати праці, визначати оптимальну величину і склад фонду оплати праці;

обґрунтовувати стратегічні та тактичні управлінські рішення з різних аспектів господарської діяльності підприємства;

здійснювати прогнозування діяльності підприємства;

розробляти плани розвитку підприємства та інноваційно-інвестиційні проекти різних напрямів;

оцінювати характеристики товарів і послуг;

розраховувати собівартість продукції та витрати операційної діяльності, складати кошторис витрат на виробництво продукції, надання послуг, виконання робіт;

складати калькуляції собівартості продукції/робіт/послуг підприємства та аналізувати показники витратності;

розробляти заходи щодо зниження витрат на виробництво й збут продукції;

вибирати доцільні стратегії ціноутворення на продукцію підприємства, визначати ціни на продукцію;

аналізувати основні показники фінансово-господарської діяльності підприємства: оцінки майнового стану, оцінки ліквідності і платоспроможності,

оцінки фінансової стійкості, оцінки ділової активності, оцінки рентабельності підприємства;

оцінювати рівень економічної безпеки, визначати ймовірність банкрутства підприємства та розробляти заходи щодо запобігання кризовим проявам та нейтралізації загроз у виробничо-комерційній діяльності підприємства;

– **комунікація:**

здатність спілкуватися та доносити інформацію щодо механізму функціонування підприємства до фахівців та нефаківців підприємницької діяльності;

аргументувати напрями ефективного розвитку підприємства;

– **відповідальність і автономія:**

демонструвати відповідальність за результати прийняття рішень у господарській діяльності суб'єктів бізнесу;

дотримуватися вимог до діяльності для забезпечення сталого розвитку підприємницьких структур.

3. Структура дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин (денна форма навчання)				
	усього	у тому числі			
		лекц.	пр./сем.	лаб.	СРС
1	2	3	4	5	6
Змістовий модуль 1. Основи економічної діяльності, ресурсне забезпечення та організація діяльності підприємства					
Тема 1. Підприємство та середовище його функціонування	10	2	-	-	2
Тема 2. Структура та управління підприємством	9	2	2	-	5
Тема 3. Основні засоби підприємства	9	4	4	-	5
Тема 4. Оборотні активи підприємства	9	2	2	-	5
Тема 5. Нематеріальні ресурси та активи	9	2	2	-	5
Тема 6. Персонал підприємства, продуктивність та оплата праці	10	2	2	-	6
Тема 7. Інвестиційна діяльність підприємства	11	2	2	-	7
Тема 8. Інноваційна діяльність	10	2	2	-	6
Тема 9. Техніко-технологічна база та виробнича потужність підприємства	10	2	2	-	6
Тема 10. Прогнозування та планування діяльності підприємств	21	2	2	-	11
Тема 11. Виробництво та якість продукції	10	2	2	-	6
Разом за змістовим модулем 1	120	24	22	-	70
Змістовий модуль 2. Витрати та результати діяльності підприємства					
Тема 12. Витрати та ціноутворення на підприємстві	10	3	4	-	5
Тема 13. Фінансово-економічні результати й ефективність діяльності підприємства	11	3	4	-	6
Тема 14. Економічна безпека та антикризова діяльність	9	2	2	-	5
Разом за змістовим модулем 2	30	8	10	-	16
Усього годин	150	32	32	-	86

4. Теми семінарських/практичних/лабораторних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Семінар із вирішенням розрахункових завдань Тема 1. Структура та управління підприємством	2
2	Семінар із вирішенням розрахункових завдань Тема 2. Показники технічного стану та амортизація основних засобів	2
3	Семінар із вирішенням розрахункових завдань Тема 3. Показники ефективності використання основних засобів підприємства	2
4	Семінар із вирішенням розрахункових завдань Тема 4. Оборотні активи підприємства	2
5	Семінар із вирішенням розрахункових завдань Тема 5. Нематеріальні ресурси підприємства	2
6	Семінар із вирішенням розрахункових завдань Тема 6. Планування персоналу підприємства, продуктивність та оплата праці	2
7	Семінар із вирішенням розрахункових завдань Тема 7. Інвестиції на підприємстві	2
8	Семінар із вирішенням розрахункових завдань Тема 8. Оцінка інноваційної діяльності підприємства	2
9	Семінар із вирішенням розрахункових завдань Тема 9. Виробнича потужність підприємства	2
10	Семінар із вирішенням розрахункових завдань Тема 10. Прогнозування та планування діяльності підприємства	2
11	Семінар із вирішенням розрахункових завдань Тема 11. Планування виробництва та реалізації продукції. Захист проектів	2
12	Семінар із вирішенням розрахункових завдань Тема 12. Калькулювання собівартості продукції за різними методами	2
13	Семінар із вирішенням розрахункових завдань Тема 13. Ціноутворення на підприємстві	2
14	Семінар із вирішенням розрахункових завдань Тема 14. Фінансові результати діяльності підприємства	2
15	Семінар із вирішенням розрахункових завдань Тема 15. Оцінка фінансового стану та ефективності діяльності підприємства	2
16	Семінар із вирішенням розрахункових завдань Тема 16. Економічна безпека та антикризова діяльність Захист проектів	2
Всього		32

5. Розподіл балів, які отримують студенти

Відповідно до системи оцінювання знань студентів ДонНУЕТ, рівень сформованості компетентностей студента оцінюються у випадку проведення екзамену: на протязі семестру (50 балів) та при проведенні підсумкового контролю - екзамену (50 балів).

Оцінювання студентів протягом семестру (денна форма навчання)

	Аудиторна робота				Позааудиторна робота	Сума балів
	Тестові завдання	Ситуаційні завдання, задачі	Обговорення теоретичних питань теми	Захист групового проєкту	Завдання для самостійного виконання	
Змістовий модуль 1						
Тема 1	1	1			1	3
Тема 2		1	1			2
Тема 3		1			1	2
Тема 4	1	1			2	4
Тема 5		1	1			2
Тема 6	1	1			1	3
Тема 7	1	1				2
Тема 8	1	1				2
Тема 9	1	1				2
Тема 10		1	1			2
Тема 11	1	1				2
Разом змістовий модуль 1	7	11	3		5	26
Змістовий модуль 2						
Тема 12	1	1			2	4
Тема 13		1	1			2
Тема 14		1			2	3
Тема 15	1	1			2	4
Тема 16		1		10		6
Разом змістовий модуль 2	2	5	1	10	6	24
Усього	9	16	4	10	11	50

Оцінювання студентів протягом семестру (заочна форма навчання)

Поточне тестування та самостійна робота			Підсумковий тест (екзамен)	Сума в балах
Змістовий модуль 1	Змістовий модуль 2	Індивідуальне завдання	50	100
15	20	15		

Загальне оцінювання результатів вивчення дисципліни

Для виставлення підсумкової оцінки визначається сума балів, отриманих за результатами екзамену та за результатами складання змістових модулів. Оцінювання здійснюється за допомогою шкали оцінювання загальних результатів вивчення дисципліни (модулю).

Оцінка		
100-бальна шкала	Шкала ECTS	Національна шкала
90-100	A	5, «відмінно»
80-89	B	4, «добре»
75-79	C	
70-74	D	
60-69	E	3, «задовільно»
35-59	FX	2, «незадовільно»
0-34	F	